

Kézhygiénés betegedukációs program

Semmelweis Egyetem Bőr-, Nemikórtani és Bőronkológiai Klinika

A programot kidolgozták:

Szilágyi Adrienn
Osztályvezető főnővér

Kimpián Margareta Enikő
Vezető asszisztens

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) 2009-ben kampányt indított "Ments életet: Moss kezet" jelszóval, azóta minden évben május 5-én van a Kézhigiénés Világnap, melyhez 2010-ben Magyarország is csatlakozott. A kampány célja, hogy fellépjen az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzésekkel szemben és felhívja a figyelmet az ellátásban szereplő összes személy közös felelősségvállalására. Ezen fertőzések túlnyomó többsége szennyezett kéz közvetítésével terjed egyik emberről a másikra, ezért a helyes és megfelelő gyakorisággal végzett kézfertőtlenítés az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések megelőzésének elsődleges, bizonyítottan hatásos, egyszerű és költséghatékony módja.

A program célja

- 1) Az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések:
 - megelőzése, illetve gyakoriságának csökkentése
 - terjedésének megakadályozása, visszaszorítása
- 2) Betegek, hozzátartozók, látogatók, hallgatók edukációja több csatornán keresztül
- 3) Növelni a betegbiztonság és a betegellátás szakmai minőségét.

A klinikai és az egyetemi minőségcélok harmonizálása

- 4) Megfelelni a WHO által megfogalmazott elvárásoknak

Tervezés

Közismert tény, hogy a higiénés kézfertőtlenítés az egyik legfontosabb és legolcsóbb olyan tevékenység, mellyel megelőzhetőek az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések.

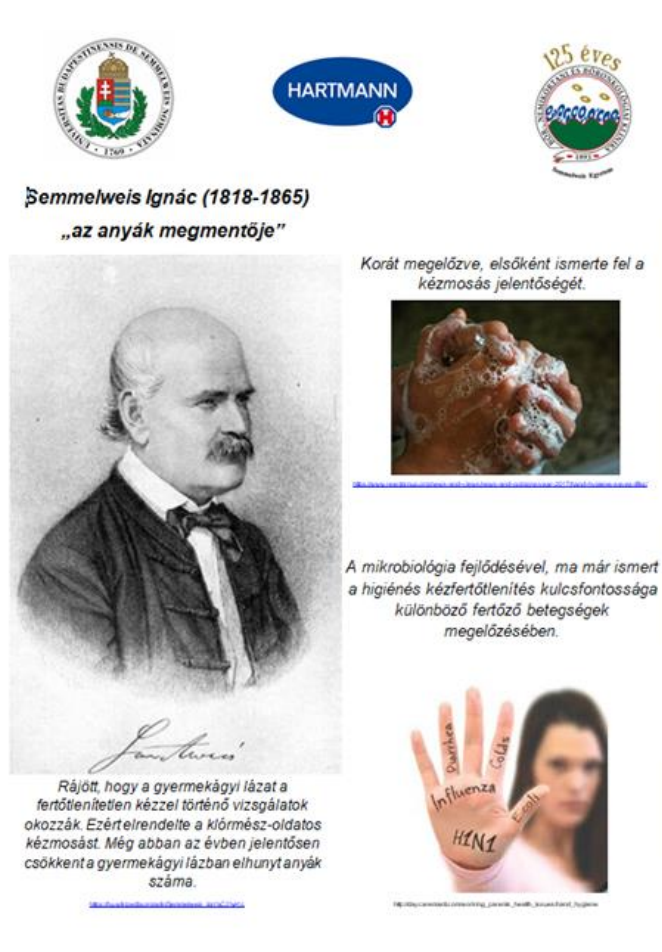
A megfelelő kézhigiénével kapcsolatban a rendszerben dolgozó orvosok és szakdolgozók elméleti és gyakorlati képzettséggel rendelkeznek. Azonban kórházi fertőzések kialakulása és terjedése szempontjából a szolgáltatást igénybevevőknek is (beteg, hozzátartozók) fontos szerep jut, ellenben ismereteik hiányosak a témával kapcsolatban. Ezért a kézhigiénés világnap alkalmával egy komplex kézhigiénés felvilágosító programot terveztünk a laikus nagyközönség számára is. Fontosnak tartottuk a tervezésnél, hogy a programunk minél érthetőbb, érdekesebb, színesebb és játékosabb legyen az érdeklődők számára.

Kivitelezés

Szórólapot (1. melléklet), plakátot (1. ábra) készítettünk laikusok számára, amelyben sok hasznos információt közöltünk a kézhigiénével és a fertőzésekkel összefüggésben. Ehhez kapcsolódóan a visszacsatolás miatt, kérdőívet állítottunk össze (2. melléklet), amely a plakátokon és szórólapban egyaránt közölt információkból visszakérdezéséből állt. Programunkhoz a Hartmann-Rico Hungária Kft. közreműködésével biztosítottunk:

- UV lámpát és fluoreszcens tesztfolyadékot, mely segítségével gyakorolható és ellenőrizhető volt a kézfertőtlenítés hatékony elsajátítása;
- termékmintákat (kézfertőtlenítőt), amely beszerezhető mindenki számára a kiskereskedelembe is és
- tollakat, melyeket a játékban résztvevőknek osztottunk ki és
- képi segédletet a helyes higiénés kézfertőtlenítésről. (3. melléklet)

Az írott anyagok elkészülte után az egyetem Kórházhigiénés osztályát kértük fel a szakmai lektorálásra.

1. ábra: A program plakátja

Ahhoz, hogy az általunk átadott információk minél hitelesebbek legyenek, szakmai képzésen is részt vettünk, melyet szintén a SE Kórházhygiénés osztálya szervezett. Ennek eredményeként kézhigiénés trénerek lettünk! (2. ábra)

2. ábra: Okleveleink

Megvalósítás

A program népszerűsítése

A klinika Közösségi oldalán meghirdettük programunkat kifejezetten a laikus nagyközönséget megcélózva. A felhívás ezen kívül felkerült a klinika honlapjára és kihelyeztünk tájékoztató plakátokat is szerte az épületben.

A nagy nap!

Nem bízunk semmit a véletlenre. A projekt céljait szívükön viselve a járó beteg rendelőkben dolgozó asszisztensek, osztályon dolgozó ápolók is „beszálltak” a népszerűsítésbe, élő szóval hívták fel a betegek figyelmét az aulában folyó eseményekre. A rendelő orvosokat is tájékoztattuk, így ők is ajánlották a kezdeményezést a betegeknek.

Programunkat az első alkalommal 4 órára terveztük és elsősorban azon a napon ellátásban részesülő járó betegeinkre fókuszáltunk. Ez alatt az idő alatt a közösségi oldalon folyamatosan megosztották, lájkolták az eseményt. (3. ábra)

3. ábra: Kézhigiénés trénerek akcióban

Eredmények

Az eredmények összesítése után 85 db kitöltött kérdőívet kaptunk vissza. Ebből 20 db 100%-ban jó válaszokat tartalmazott, 47 db 70% feletti és 18 db 70% alatti jó válaszokat tartalmazott vagy kitöltetlen maradt néhány kérdés. Összesen 75 db termékminta és 50 db toll került szétosztásra, aminek a résztvevők nagyon örültek. Klinikánk napi járóbeteg forgalma átlagosan kb. 200-250 fő/nap.

Itt jegyeznénk meg, hogy a tárgyi ajándékoknál is nagyobb sikert aratott a helyes kézfertőtlenítés UV lámpa alatti ellenőrzése, ezt kb.120 érdeklődő próbálta ki és szívesen követték a kihelyezett plakáton szereplő kézhigiénés lépéseket.

A megcélzott közönség mellett, szívesen vettek részt a játékos kézfertőtlenítés elsajátításában, a házban dolgozó orvosok, szakdolgozók, takarítók, betegszállítók, órára érkező orvostanhallgatók, termékminta elfogadása nélkül. Néhány érdeklődő pedig fotót készített a kezéről, hogy otthon a gyermekeinek meg tudja mutatni a kézfertőtlenítés, kézmosás fontosságát. (4-7. ábra)

4. ábra: UV lámpás ellenőrzés

5. ábra: Aktívan folyik az edukáció

6. ábra: Informatikusunk is érdeklődik

7. ábra: Kollégák az UV lámpánál

További tervek, fejlesztési lehetőségek

- A kitöltött kérdőívek visszajelzései alapján a program formálása, fejlesztése;
- évente többször szeretnék megismételni a programunkat pl: influenza „szezón” előtti időszakban is;
- hasonló edukációs programokat szeretnénk kidolgozni különböző cél és korcsoportok számára;
- egyéb iskolásoknak szervezett program sorozat részeként a megfelelő élettani, érettségi szintnek megfelelően, hangsúlyozva a helyes kézmosás, kézfertőtlenítés elsajátításának fontosságát;
- azért, hogy ne legyen egyhangú, kicsit más jellegű feladatokat is szeretnénk adaptálni a programba, az alapokat megtartva (UV lámpa, fluoreszkáló oldat, termékminta).

Elért eredményeink:

- a program 2018-as elindítása óta évente többször is megrendezzük a betegedukációs napot
- a különböző szakképző iskolákból klinikánkon egészségfejlesztés és egészségnevelés gyakorlaton lévő csoportok képzési tematikájába illesztettük a programot, ilyenkor kézhigiénés trénerünk a hallgatókkal együtt edukálnak
- az egyes alkalmakon résztvevők száma fokozatosan emelkedik
- a koronavírus járvány csak megerősítette a program fontosságát és létjogosultságát

Mellékletek

1. számú melléklet: Szórólap
2. számú melléklet: Kérdőív
3. számú melléklet: Higiénés kézfertőtlenítés

Felhasznált források

http://www.who.int/mediacentre/news/releases/2013/hand_hygiene_20130503/en/

<http://epa.oszk.hu/00300/00398/00215/pdf/00215.pdf>

https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/patient_safety/docs/council_2009_report_hu.pdf

https://www.antsz.hu/akadalymentes/felso_menu/rolunk/sajto/archivum/20140505-kezhigienes-vilagnap.html

További kérdés esetén forduljanak Bencés Ilona klinikai vezető

ápolóhoz a bences.ilona@med.semmelweis-univ.hu e-mail címen.

Mellékletek

1. számú melléklet: Szórolap

Napjainkban a kórházi fertőzések döntő többsége (80-90%) közvetlen kéz által terjed. Ebben nem csak a kórházi dolgozóknak van szerepe, hanem az ellátás összes szereplőjének is, ide értve a betegeket és a látogatókat egyaránt.

Néhány óra alatt akár 500-1000 baktérium is megtelepedhet a kezünkön, szennyezve azokat a felületeket is, amelyekhez hozzáérünk. Ezért a hatékony kézfertőtlenítés elengedhetetlen, így védhető ki a legtöbb kórokozó átadása.

- Háztartási szappannal csak a kézen lévő szennyeződés távolítható el.
- Alkoholos kézfertőtlenítés esetén jelentősen csökkenthető a kéz bőrfelületén lévő mikróflóra, így az ott lévő potenciális kórokozók száma is.

Néhány a kéz által közvetített betegségek, fertőzések közül:

- Influenza
- Hepatitis A
- Rotavírus, Salmonella
- Calici vírus fertőzés
- Különböző bőr és sebfertőzések, stb.

Egyes kórokozók „szívesen” telepednek meg sérült, kivakart bőrfelületen, orrban, torokban. Mivel betegséget vagy tünetet nem feltétlenül okoz, az egyén kórokozó hordozóvá (bacillus gazdává) válhat úgy, hogy sokszor nem is tud róla.

Higiénés kézfertőtlenítés lépései

„Ments életet: moss kezet!”

https://www.antsz.hu/felo_menu/temaink/jarvany/jarvany_archivum/kezmoss_az_nemzeti_kezhigienes_kampany/kezhigienes_vilagnap.html

<https://sanitationupdates.wordpress.com/2013/01/23/save-lives-clean-your-hands-5-may-2013/>

Szeretnénk elősegíteni a hatékony kézhigiénés gyakorlat kivitelezését mind az egészségügyi dolgozók, mind pedig a páciensek és a látogatók körében. Ezért klinikánkon az összes váróhelyiségben, a fekvőbeteg osztályok bejáratánál, folyosókon, kórtermekben, kézfertőtlenítő adagolókat, ismertetőket helyeztünk ki.

Kérjük, használja ezeket!

**Kézhigiénés Világnap
2018. május 5.**

„A tiszta kéz életet ment”

Teszt Kérdések

1. „Piszkos kéz” által terjesztett betegségek: (több válasz lehetséges)
 - ☐ HIV/AIDS
 - ☐ Infuenza
 - ☐ Calici-,rotavírus
 - ☐ Hepatitis A
2. A fertőző betegségek hány százaléka terjed közvetlen érintéssel? (egy válasz lehetséges)
 - ☐ 10%
 - ☐ 30%
 - ☐ 60%
 - ☐ 80%
3. Néhány óra alatt hány baktérium telepedhet meg a kezünkön? (egy válasz lehetséges)
 - ☐ 10-100
 - ☐ 200-400
 - ☐ 500-1000
4. Kit neveztek az „anyák megmentőjének”? (egy válasz lehetséges)
 - ☐ Szentgyörgyi Albert
 - ☐ Semmelweis Ignác
 - ☐ Czeizel Endre
5. Melyik a higiénés kézfertőtlenítés? (egy válasz lehetséges)
 - ☐ Háztartási szappanos kézmosás
 - ☐ Alkoholos kézmosás
6. Kinek van szerepe a kórházi fertőzések terjedésében? (több válasz lehetséges)
 - ☐ szakdolgozó, orvos
 - ☐ beteg
 - ☐ látogató
 - ☐ takarító
7. Hasznosnak találta a szórólapon leírt információkat?
 - ☐ igen
 - ☐ nem

Ha nem, miért: _____

BODE-SCIENCE-COMPETENCE

Higiénés kézfertőtlenítés

Adagoljon a tenyerébe annyi kézfertőtlenítő szert, amennyivel keze teljes felületét alaposan be tudja nedvesíteni.

30 másodpercen át gondosan dörzsölje be a kézfertőtlenítő szert a kéz bőrének teljes felszínét befedve.

Szenteljen különös figyelmet az ujjbegyeknek és hüvelykujjaknak.

Klinikailag releváns bőrfelszín

Az ujjbegyeknek és a hüvelykujjaknak különös jelentőségük van a klinikai gyakorlatban, mivel azok érintkeznek leggyakrabban a betegekkel és a potenciálisan fertőzött felületekkel. A kéz más területeihez képest az ujjbegyeken található a baktériumok legnagyobb koncentrációja.

 Mikroorganizmusok nagy sűrűsége

segít gyógyítani.

HARTMANN-RICO HUNGÁRIA KFT.
H-2051 Budaörs
Paul Hartmann u. 8.

web: www.bode.hu, www.hartmann.hu
Tel.: (+36) 23-530-900, Fax: (+36) 23-530-905